

МІСЦА

ЧАСОПИС ЛЬВІВСЬКОЇ АРХІЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛІЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

• БЕРЕЗЕНЬ • 2009 РОКУ БОЖОГО • ЧИСЛО • 3/52 •

У БОГА КРИЗИ НЕ БУВАЄ

2-3 стор.

Ватикан виявляє свої дії щодо лефевристів

Владика Ігор (Возняк) звертається до своїх священників

В Україну прибудуть мощі о. Піо

4-5 стор.

На Папу Івана Павла II у Польщі готували замах

Німці масово покидають Церкву

Жінки і чоловіки грішать по-різному?

6-7 стор.

Церква і політика. Чи можлива люстрація в РПЦ?

Розвідники в рясах

Св. Бернадетта. Знак воскресіння

8-9 стор.

Щоб серця єдналися в любові. Християнський клуб знайомств

Осмислення поняття "провина"

РПЦ хоче канонізувати Сталіна

10-12 стор.

Корупція – один з найбільших гріхів

Історія парохій Львівщини. Шоломинь

Хвилина на призадуму

У свій час, коли розпадався Радянський Союз, була популярною така фраза: «Якщо ви не цікавитесь політикою, політика зацікавиться вами». Це, звичайно, нас – українців, не стосується, оскільки ми не можемо бути аполітичними. Ми суцільно занурені в політику і у своїй природі, так здається, ми є вродженими політологами. Адже маємо готові рецепти на кризові випадки будь-якого ґатунку. Але чомусь наша Батьківщина потопає сьогодні у страшному вирі цієї самої кризи, а наших порад ніхто слухати не хоче. На превеликий жаль...

Не покривлю душою, якщо скажу, що основою цієї, як і всякої іншої, кризи є криза моралі, тобто не виконується моральний закон, котрий повинен регулювати наше життя. Кожна людина чи кожне суспільство, котре належно виконує Божий закон (а саме він і є найвищим моральним законом), через Боже благословення досягає гармонії у своїх стосунках із Законодавцем і почувасться щасливим на кожному етапі свого розвитку. Св. апостол Павло подає конкретну причину усіх людських бід і проблем: «...корінь усього лиха – грошлюбство, до якого деякі вдавшись, від віри відбилися і прошили себе численними болями. Ти ж, чоловіче Божий, утікай від цього» (1 Тим.6, 10-11). Вислів ап. Павла – «грошлюбство» сьогодні має децю іншу назву – корупція, котра, як ракові метастази, знищує організм світового суспільства. І це не є новітнє явище, адже про щось подібне читаємо у П'ятикнижжі Мойсея: «Повиймали всі люди золоті ковтки, що були в них у вухах, і поприносили до Арона. Позбирав він їх з їхніх рук, розтопив у формі та й виробив з них вилитого бичка. А вони загукали: «Ось бог твій, Ізраїлю!..» (Вихід 32,3-4).

Крім того, пригадаймо собі Євангеліє від Луки, де спокусник, а, властиво – сатана, намагається спокусити Христа-Спасителя: «Тоді диявол вивів Його (Христа) на високу гору, показав Йому в одну мить усі царства світу і сказав до Нього диявол: «Я дам Тобі всю цю владу й славу їхню, бо вона мені була передана, і я даю її, кому захочу. Тож коли Ти поклонишся передо мною, вся Твоя буде» (Лк. 4, 5-7). Бачимо, яка ласа наживка знаходиться на диявольському гачку – світове панування, необмежена влада. І отримати її досить нескладно – варто лише відмовитись від власних принципів і переступити через власне сумління. Саме тут і криється основа кризи. Бо той, хто задля багатства і влади іде на поклін до золотого тельця, тим самим іде з ним на компроміс, хоч Господь застерігає: «Ніхто не може двом панам служити: бо або одного зненавидить, а другого буде любити, або триматиметься одного, а того знехтує. Не можете Богові служити і мамоні» (Мт.6,24).

Людина чи група людей, котрі пішли на поклін до божка мамони, очевидно, приймають його правила гри, стають від нього залежними, до нього уподібнюються. Як і їхній володар, такі люди не відчують жодного сорому за своє лукавство, за захланність, за неправдомовність, за хамство, за фальш, за зраду, за облуду. Ось саме це і називається кризою. Це є криза людської душі, це є абсолютна відсутність моралі. Однак, про яку мораль може ітися, якщо на протилежній шальці терезів знаходиться дзвінка монета у вигляді долара, євро, гривні тощо?

Парламенти світових держав понаприймали сотні

конституцій, мільйони законів і постанов, однак світ потопав у кризі. Держави наплодили банків, а людство бідує. Світ переповнений озброєним військом, поліцією і спецслужбами, а миру немає. У суспільствах немає ладу. У чому ж річ? Відважусь дати безпомилкову відповідь – у погоні за золотим тельцем людство занехаяло Божий Закон. Воно втратило відчуття реальності, забувши, що світом керує Господь. Якщо почнемо жити згідно з десятьма Заповідями Божими, зайвими будуть інші закони і конституції. Не буде згадки і про кризу, адже у Бога кризи не бувають...

о. Іван ГАЛІМУРКА, редактор

ВАТИКАН РОЗ'ЯСНИВ СВОЄ РІШЕННЯ ЩОДО РЕАБІЛІТАЦІЇ ЛЕФЕВРИСТІВ

Рішення Ватикану про зняття кари відлучення з єпископів-традиціоналістів викликало неоднозначну реакцію як у Церкві, так і за її межами. Тому Державний Секретаріат Апостольського Престолу видав 4 лютого пояснення щодо зняття екскомуніки з єпископів, членів Братства св. Пія Х.

1. Відкликання екскомуніки.

Як уже було оголошено, Декрет Конгрегації у справах єпископів, датований 21 січня 2009 року, є актом доброї волі Святішого Отця, який цим актом пішов назустріч проханням генерального настоятеля Братства св. Пія Х. Цим актом Його Святість прагнув усунути перешкоди до діалогу. Папа очікує, що єпископи, з яких знято екскомуніку, виявлять таку ж добру волю своїм прийняттям вчення і дисципліни Церкви.

Велика кара екскомуніки, якою були покарані згадані єпископи 30 січня 1988 року і яку формально оголошено 1 липня того ж року, стало наслідком їхнього незаконного висвячення в єпископський сан руками монс. Марселя Лефевра.

Відкликання екскомуніки зняло з цих єпископів важке канонічне покарання, але не змінило статусу Братства св. Пія Х, яке не має на даному етапі будь-якого канонічного визнання в Католицькій Церкві. Четверо згаданих єпископів, хоч із них і знято екскомуніку, не мають жодної канонічної посади в Церкві і не здійснюють у ній законного служіння.

2. Передання (Традиція), наука і II Ватиканський Собор.

Для того, щоб у майбутньому Братство св. Пія Х було канонічно визнане Церквою, воно повинно повністю визнати II Ватиканський Собор і настанови Папи Івана XXIII, папи Павла VI, папи Івана Павла I, папи Івана Павла II і самого Папи Венедикта XVI.

Як уже було зазначено в Декреті від 21 січня 2009 року, Апостольський Престіл надасть можливість усім зацікавленим вирішити у відповідний спосіб будь-які питання, які стали причиною цього болючого розколу.

3. Заяви про Голокост

Заяви монс. Вільямсона щодо Голокосту для Святішого Отця є повністю неприйнятними і він їх цілком та повністю відкидає. Це Його Святість уже сказав 28 січня цього року, коли, згадуючи про цей жорстокий геноцид, висловив свою повну і незаперечну солідарність із нашими братами – учасниками «Першого Союзу» – і заявив, що пам'ять про цей страшний геноцид повинна спонукувати людство до розмірковувань над непередбачуваною силою зла, коли воно оволодіває людськими серцями, і додав, що Голокост залишається постійним нагадуванням супроти забуття, супроти заперечення або применшення будь-якого злочину, оскільки насильство, вчинене проти однієї людини, є насильством проти всього людства.

Єпископ Вільямсон для одержання дозволу на повне єпископське служіння в Церкві повинен ясно й однозначно дистанціюватися від своїх попередніх заяв про Голокост, які були невідомі Апостольському Престолу в момент зняття з нього екскомуніки.

Святіший Отець просить про молитовну допомогу всіх вірних, щоб Господь освітив шлях Церкви, щоб відчутно зросла підтримка відповідального і важкого завдання наслідника апостола Петра, як захисника церковної єдності.

ВАТИКАН,
4 лютого 2009 року Божого

Звернення Кир ІГОРЯ (Возьняка) до священнослужителів Львівської Архиепархії УГКЦ стосовно участі у спільних священнодійствах

Вих. ЛВ 09/217

Турбуючись про добро Церкви, її навчання та дисципліну, бажаю розглянути тему спілкування в Святих Тайнах (communicatio in sacris). Вже II Ватиканський Собор звернув увагу на таку практику спілкування в Святих Тайнах, яка становить найбільшу небезпеку, вносячи, окрім помилок та згіршень, релігійну байдужість у церковну спільноту. Цей релігійний індивідуалізм є отруйним плодом небезпечного релятивізму, який намагається запанувати у сучасному суспільстві.

Серед семи Святих Тайн хотів би виокремити Пресвяту Євхаристію, зокрема, питання співслужіння Божественної Літургії із некатолицькими священниками та служителями. Окремого пояснення заслуговує питання прийняття та уділення Пресвятої Євхаристії, яке тут не заторкую, а розгляну в наступному зверненні.

Під терміном «некатолицький священник або служитель» потрібно розуміти усіх тих, хто не має повноти видимої єдності з католицькою Церквою. Наприклад, до некатолицьких священнослужителів на території Львівської Архиепархії належать: священнослужителі Української Православної Церкви Московського Патріархату, Української Православної Церкви Київського Патріархату, Української Автокефальної Православної Церкви, які зберігають апостольське наступництво, а також інші охрищені, які виконують завдання пастирів, однак не визнають апостольського наступництва та не посідають його. До некатолицьких священнослужителів зачисляємо також тих, що є покарані карою великої екскомуніки.

Хоч робимо розрізнення, коли говоримо про повну чи неповну видиму єдність та її ступені у стосунку до наших роз'єднаних братів, однак пригадую усім священнослужителям Львівської Архиепархії припис Кодексу Канонів Східних Церков:

кан. 702: «Католицьким священникам забороняється співслужити Божественну Літургію разом з некатолицькими священниками або служителями».

Норма є зрозумілою та керується двома мотивами:

1. Доктринальний: існує тісний зв'язок між тайною Церкви та тайною Євхаристії. Цей зв'язок вимагає, щоб євхаристійне співслужіння відповідало повноті визнання віри та церковної єдності. Це є принцип, якого не можна змінювати чи спотворювати. Іншими словами, причиною для заборони є те, що співслужіння розглядається як кінцева мета єкуменічної діяльності, а також як знак віднайденної повної церковної єдності. Іван Павло II в енцикліці «Ecclesia de Eucharistia» пригадує, що «власне тому, що єдність Церкви, яку Євхаристія реалізовує через Жертву та через єдність в Тілі та Крові Господа, має невідкладну вимогу повної єдності в узах визнання віри, Святих Тайн та церковної влади, не є можливо співслужити одну і ту саму Євхаристійну Літургію аж до того, поки не буде відновлено цілісність цих узів. Здійснене в такий спосіб співслужіння не є правдивим середником і може навіть виявитися перешкодою для досягнення повної єдності,

послаблюючи відчуття відстані до цілі й впроваджуючи чи гарантуючи двозначність стосовно однієї або іншої правди віри. Шлях до повної єдності не можна здійснити по-іншому, як тільки у правді. У цій темі заборона через церковний закон не залишає простору для непевностей з повагою до моральної норми, яку проголошено на II Ватиканському Соборі».

Причиною для заборони в Кодексі Канонів Східних Церков є те, що співслужіння Божественної Літургії є видимим виявом повної єдності у вірі, культурі та спільності Католицької Церкви, єдності, що виражається служителями цієї Церкви. На жаль, оскільки існують розбіжності у справах віри та не має повної єдності, співслужіння Божественної Літургії з некатоликами являє собою радше представлення бажаного, аніж того, що існує в дійсності.

2. Практичним: communicatio in sacris у співслужінні Євхаристії не може бути обґрунтованим жодною пасторальною практичною потребою, бо в такому випадку могло б спричинити дійсну загрозу для католицької віри, сприяючи помилці та індивідуалізму, тобто речам, яких потрібно уникати силою Божого Закону. Через це у випадках мішаного подружжя, похорону або єкуменічних богослужінь священники не можуть співслужити Божественну Літургію у нез'єдинених Церквах або допускати некатолицьких священників чи служителів до католицького служіння.

У Кодексі Канонів Східних Церков передбачено за порушення кан. 702 покарання: кан. 1440: «Хто порушує приписи права про участь у спільних священнодійствах, може бути відповідно покараний».

При порушенні канону 702 священник відкидає цінності: виявлення видимої повної єдності у вірі, культурі та спільності життя у Католицькій Церкві. Тим самим він витворює у вірних хибне церковне поняття, оскільки вірні починають стверджувати, що немає різниці між Церквами, і їм стає байдуже, до котрої Церкви належати. А це прямо протирічить словам Христа: «Щоб усі були одно» (Ів. 17,21).

Накладання кари у випадку порушення принципів співслужіння зі східними некатолицькими служителями належить до компетенції єпархіального єпископа, а у випадку інших християн – зарезервовано за Конгрегацією Доктрини Віри.

Цією нормою бажається уникнути будь-якої двозначності щодо можливих меж у участі у спільних священнодійствах. В цьому контексті особливо значущим є заклик до священника св. Василя Великого: «О, священнику, [...] будь гідним святих канонів! Не співслужи з тими, з котрими вони забороняють це!».

† ІГОР (Возьняк)
Архиепископ Львівський УГКЦ

Дано у Львові
при Архиепархіальному соборі св. Юра
Дня 27 лютого 2009 року Божого

Катехитичне життя у Сокільницькому деканаті

2008-й рік УГКЦ переживала як Рік християнського покликання. Особливої ваги й урочистості цій церковній заставі додавало те, що вона відбу-

валася в контексті святкування 1020-ліття Хрищення Русі-України.

Цей час був особливо плідним для катехитичного життя у Сокільницькому деканаті, адже серед 22 призерів приуроченого до згаданих вище подій літературного конкурсу, який провела Катехитична комісія Львівської Архиепархії, семеро були саме з цього пресвітерату: Марія Кіндратович (I місце у другій віковій категорії, 11-13 років; парафія с.Скнилів), Юля Мамітова (II місце у другій віковій категорії; парафія сіл Холодновідка-Лапаївка), Ірина Волосецька (III місце у другій віковій категорії; парафія с. Оброшино), Діана Хоркава (II місце у третій віковій категорії, 14-18 років; парафія сіл Холодновідка-Лапаївка), Назар Волосецький (III місце у третій

віковій категорії; парафія с. Оброшино), Оксана Чайковська (III місце у третій віковій категорії; парафія сіл Холодновідка-Лапаївка), Марта-Марія Петрів (III місце у першій віковій категорії, 7-10 років; парафія с. Оброшино).

Відповідальне духовенство і катехити на чолі з отцем-деканом, ділячись цією радістю з усією церковною спільнотою Львівської Архиепархії, смиренно бажають долучити цей здобуток до спільного плодозбору катехитичної місії і служіння. Нехай такий щедрий врожай благодаті Божої додасть нам всім надії та ентузіазму у свідченні віри словом і життям.

Подав о. Адриан МАРЦІН

о. Михайло Палій: “Надання юрисдикції не наступає через акт зняття кари”

Преосвященний владика Ігор Возняк, Архієпископ Львівський, благословив отця Михайла Палія, промотора справедливості Львівської Архієпархії, дати відповіді на питання й прокоментувати подію, про яку вірні УГКЦ довідалися із комунікату від 24 січня 2009 року прес-служби Апостольського Престолу, а саме – що Святіший Отець Венедикт XVI після тривалого діалогу між Апостольським Престолом та Священним братством святого Пія X, представленим його Генеральним Настоятелем монсеньйором Бернардом Фельє та трьома іншими єпископами Братства: монс. Бернардом Тесє де Маллєре, монс. Річардом Вільямсоном та монс. Альфонсом де Галлярета, звільнив цих чотирьох єпископів від кари екскомуніки, під яку вони піднали двадцять років тому. Цей комунікат Апостольського Престолу викликав низку питань стосовно юридичного стану групи священників із лона УГКЦ, котрі прилучилися до схизматичного лефевристського руху, тобто до Братства святого Пія X, і на них було накладено кару великої екскомуніки.

– Отче Михайле, поясніть, будь-ласка, як впливає рішення Його Святості Венедикта XVI у справі зняття екскомуніки із чотирьох єпископів схизматичного лефевристського руху на юридичний стан священників Любомира Гаєвського, Василя Ковпака і Богдана Радюка із лона УГКЦ, котрі прилучилися до цього руху і були відлучені від Католицької Церкви?

– Це батьківське рішення Римського Архієрея Венедикта XVI не стосується безпосередньо цих трьох священників із лона УГКЦ, котрі ввійшли в ієрархічне підпорядкування схизматичного Братства святого Пія X. Отож, їхній юридичний стан залишається незмінним – на цих священниках і надалі тяжіє кара великої екскомуніки зі всіма юридичними наслідками. І ці наслідки є страхуючі.

Так, наприклад, ці відлучені від Католицької Церкви священники уділяють незаконно Святі Тайни Хрищення і Миропомазання. Як можливий наслідок, вірні, які були ними охрищені й миропомазані, повинні бути прийняті до Католицької Церкви. Ці священники є цілком некомпетентними уділяти Святу Тайну Подружжя вірним УГКЦ. Через це, коли б подружжя розпалося, Трибунал УГКЦ може ствердити неправосильність такої Святої Тайни. Вірним УГКЦ, яким через помилку Святу Тайну Подружжя уділив екскомунікований священник, потрібно звернутися якнайшвидше до місцевого єпископа для отримання ласки оздоровлення Святої Тайни Подружжя, щоб вона стала справжнім благословенням у подружньому житті.

– Ви розвіяли сумнів щодо юридичного стану священників під карою великої екскомуніки. Що ж тоді потрібно для того, щоб ці екскомуніковані священники з лона УГКЦ отримали звільнення від кари?

– Злочин цих священників полягав у тому, що вони прилучилися до акту схизматичної природи, відмовили у послусі ієрархії УГКЦ і своєю ієрархією визнали єпископів, які були екскомунікованими. Ці єпископи виявили біль за вчинений свій злочинний акт, що випливає зі слів листа від 15 грудня 2008 року, скерованого ними до Апостольського Престолу: «актуальний стан спричиняє нам багато терпінь». Однак невідомо, чи священники, які до них прилучилися, також перейняті подібним болем, чи наслідуватимуть своїх єпископів.

Може статися також, що священники (Любомир Гаєвський, Василь Ковпак, Богдан Радюк та інші) з Братства святого Пія X не наслідуватимуть своїх єпископів і самі себе проголосять правдивими послідовниками цього схизматичного руху, а, можливо, навіть і єпископами. Подібних прикладів не бракує.

Не бажаю звести відповідь на Ваше питання до звучання сумної ноти. Тому припустімо, що у священників є добра воля наслідувати, принаймні, цих єпископів. Через це, щоб з них було знято кару великої екскомуніки, їм потрібно скерувати своє письмове прохання на ім'я Префекта Конгрегації Доктрини Віри. Таке прохання слід подати на руки місцевого єпископа (хоч будь-який вірний може прямо звернутися із проханням до Римського Архієрея). Ось так у випадку покарання священників виглядає перший реальний крок у бік повної видимої єдності з Католицькою Церквою. Невід'ємними елементами, долученими до згаданого прохання, являються бажання направити завдану Церкві шкоду і чинити діла послуху.

Для читачів зазначу, що до цього часу невідомо про будь-яке звернення цих священників до Римського Архієрея.

– Публічно відомо, що сьогодні у «ковпаківському» русі є священнослужителі, котрі були висвячені колись екскомунікованими єпископами. На що вони можуть сподіватись?

– Справді, Преосвященний Ігор, Архієпископ Львівський, застерігав вірних УГКЦ перед цими священниками і дияконами, бо вони видавали і видають себе за священнослужителів Львівської Архієпархії, ким вони насправді не є. Всі матеріали у справі кожного з них, оскільки вони заявили, буцімто є вірними УГКЦ, якнайшвидше було скеровано до Конгрегації Доктрини Віри з оскарженням їх у злочині прилучення до схизми. До цього часу очікуємо вказівок від Конгрегації Доктрини Віри у справі цих осіб. Гадаю, актуальний їхній стан є зрозумілий.

Дуже важко висловлюватись про можливе майбутнє священнослужителів, котрі були висвячені колись екскомунікованими єпископами. Чому? Це пов'язано із не до кінця визначеним юридичним станом тих єпископів, з котрих було знято кару екскомуніки. Хоч Святіший Отець зняв кару екскомуніки, проте ці єпископи ще не отримали від нього юрисдикцію, тобто владу законно і правосильно діяти. Надання юрисдикції автоматично не наступає через акт зняття кари. Згідно з приписом Кодексу Канонічно Права для латинської Церкви, ті, хто допустився

схизми, зазнають перешкоди до виконання священнодійств. Це означає, що ці єпископи знаходяться у «завішеному» стані, оскільки, з одного боку, вони вже не є покараними, а, з іншого, мають перешкоду до виконання священнодійств. Цю перешкоду повинен усунути своїм окремим юридичним актом Святіший Отець, і аж щойно тоді вони почнуть діяти в повноті законно і правосильно. До часу усунення перешкоди ці єпископи повинні утриматись від виконання священнодійств, оскільки свого часу допустилися схизми. Такий завішений стан – це час, коли розпізнається дух і виявляється правдивість наміру чинити кроки підпорядкування ієрархічно вищій владі. Покарані і помилувані можуть побачити батьківські дії церковної влади, укріпити довіру у стосунках, а відтак засвідчити правдиву вірність та визнання влади Папи. На даний час їхні священнодійства слід розглядати у перспективі зміцнення відносин довіри з особливого дозволу і згоди Святішого Отця Папи Римського. Інакше, в опозитивний спосіб, не можна їх пояснити.

Історія Церкви знає також, що довіра до церковної влади була затрачена до тої міри, що всі батьківські кроки турботи залишалися безуспішними. У випадку схизматичного лефевристського руху маємо приклад безуспішної угоди від 5 травня 1988 року між Ватиканом та монсеньйором Лефевром. Теперішній Святіший Отець, а тоді Префект Конгрегації Доктрини Віри, вивляючи в той спосіб акт доброї волі Івана Павла II Папи Римського стосовно покараного архієпископа Марселя Лефевра, – тоді йшлося саме про зняття з нього кари і врегулювання юридичного стану заснованого ним Священничого Братства. Однак монсеньйор Лефевр порушив цю угоду, хоч не минуло навіть двох місяців.

Розмовляв о. Іван ГАЛІМУРКА

Накінець можна підкреслити, що на даний час лише спостерігається за делікатною ситуацією врегулювання юридичного стану єпископів, колись відлучених від Католицької Церкви, що очолюють невизнане Церквою Священниче Братство святого Пія X. При цьому не слід випереджати події, а слідувати вказівкам Святішого Отця Венедикта XVI і довіряти, що у свій час будуть з'ясовані ще відкриті питання.

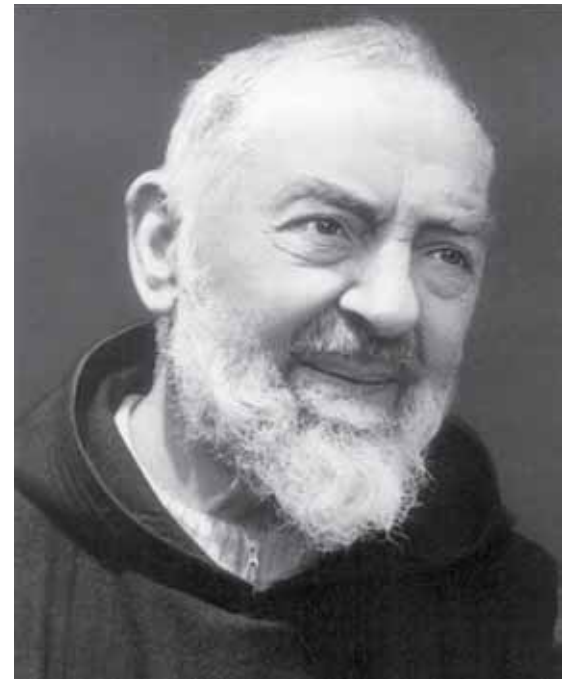
кількома рядками...

ДО ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ПРИВЕЗУТЬ МОЩІ СВЯТОГО ОТЦЯ ПІО

22 березня 2009 року, у Катедральному соборі Святого Воскресіння в м. Івано-Франківську, будуть виставлені для молитовного почитання мощі містика, стигматика, чудотворця святого отця Піо. Мощі будуть привезені із Сан-джованні – Ротондо (Італія).

Щодня о 18.00 буде служитися Божественна Літургія, після якої кожний вірний зможе приступити до мощей святого та отримати помазання святым Миром.

Повідомив о. Юрій ТРУХАН

Додаток:

Святий отець Піо народився 25 травня 1887 року у південній Італії, у П'єстрельчині, що в районі Беневенто область Камапанья, був священником Чину Братів Менших Капуцинів. 6 січня 1903 року Франціск вступив до новіціату капуцинів у Морконе, прийнявши ім'я брата Піо. Після шестирічного навчання у різних монастирях, яке через слабе здоров'я переривалося постійними приїздами до рідного села, 10 серпня 1910 року у соборі міста Беневенто Франціск був рукоположений у священника.

Внаслідок численних проблем, викликаних слабким здоров'ям, у 1916 році він був відсланий до Сан Джованні Ротондо, у районі Фоджа, що на місі Гаргано, у області Апуля.

20 вересня 1918 року отець Піо одержав дар стигматів на руках, ногах і підребер'ї.

Незвичайне явище звернуло на себе увагу великих мас людей з усіх італійських областей та з-за кордону.

Святий Престол, зі свого боку, провів багато розслідувань з ціллю встановлення достовірності самого явища та особистості отця Піо. У певні періоди Ватикан навіть застосував щодо його служіння деякі обмежуючі заходи. Надзвичайний сповідник і вихователь душ, він багато молився і заохочував до молитви. Під його духовним керівництвом зародилися Групи Молитви, які швидко поширилися по території усієї Італії та у різних зарубіжних країнах. У той же час, отець Піо реалізував ідею полегшення фізичних страждань, побудувавши за допомогою вірних лікарню, яку назвав “Домом полегшення страждань”. Лікарня поступово стала справжнім лікарняним містечком, привівши, разом з тим, до значного розвитку раніше відлюдне місце. Численними є навернення невіруючих людей і тих, які вели несправедне життя. Численними є також і благодаті, одержані за допомогою його заступництва. Отець Піо помер у стані святості 23 вересня 1968 року.

Після завершення встановленого ходу канонічного процесу, 18 грудня 1997 року Святіший Отець Папа Іван Павло II проголосив його Слугою Божим. Його могила і місця, у яких він жив, продовжують притягати до себе все більше і більше паломників.

До крипта монастирської церкви, де поховані його мощі, у 1987 році, з нагоди століття з дня народження отця Піо прибув з візитом також і Папа Римський.

21 грудня 1998 року кардинали, які зібралися на консисторії у присутності Папи, прийняли декрет, який визнавав чудо, яке сталося за посередництвом отця Піо. Таким чином була відкрита дорога для його беатифікації, яка відбулася 2 травня 1999 року. Через три роки, 16 червня 2002 року Святішим Отцем італійський капуцин був внесений до числа святих Католицької Церкви.

кількома рядками...

В АНГЛІЇ ЗА МОЛИТВУ ЗА ПАЦІЄНТІВ МОЖНА ВТРАТИТИ РОБОТУ

Медсестра Керолайн Петрі з англійського графства Сомерсет може втратити роботу за намір помолитися за пацієнтку. 45-літню християнку звинувачують у порушенні кодексу поведінки медсестер, яким заборонено «використовувати професійне становище з метою, яка не має стосунку до охорони здоров'я».

Інцидент відбувся в середині грудня, коли Петрі прийшла додому до 79-літньої Мей Фіппен, аби зробити їй перев'язку. Закінчивши роботу, медсестра запитала пацієнтку, чи не хоче вона, щоб Петрі помолилася за неї. Та відмовилася, і, за словами Петрі, вона не полягала.

Сама бабуся – людина віруюча, яка регулярно відвідує церкву, – заявила невдовзі, що була вражена «дивною поведінкою» медсестри, і вирішила поскаржитися начальству Керолайн. Як наслідок, медсестра тимчасово була відсторонена від роботи до закінчення внутрішнього розслідування.

КАТОЛИЦЬКІ СВЯЩЕНИКИ ПОКАЖУТЬ ДОСЯГНЕННЯ У ФУТБОЛІ

У Ватикані стартував третій з черги футбольний турнір «Clericus Cup» – своєрідний «чемпіонат світу» серед священників. За повідомленням ВВС, у турнірі бере участь 16 команд, вік гравців яких – від 19 до 57 років.

Всі шістнадцять учасників турніру розбиті на чотири групи. Тривалість матчів – 60 хвилин. Регламент «Clericus Cup» дозволяє підкати, силову боротьбу, але категорично забороняє критикувати арбітра матчу та ігри у недільні дні. Крім цього, під час турніру арбітри пред'являтимуть недисциплінованим гравцям блакитну картку, яка передбачає видалення з поля на 5 хвилин (ймовірно, що це нововведення буде обговорене на засіданні Комітету ФІФА із правил, яке має відбутися найближчим часом в Північній Ірландії). Фінал «Clericus Cup» призначений на 23 травня у Римі, перед фінальним двобоєм Ліги чемпіонів.

КІЛЬКІСТЬ НІМЦІВ, ЯКІ БАЖАЮТЬ ПОЛИШИТИ ЦЕРКВУ, ЗРОСТАЄ

Про припинення свого членства в Церкві заявляє все більша кількість німців – як католиків, так і протестантів. Про це повідомляє газета «Munchner Merkur» у розповіді про цю тенденцію на прикладі статистичних даних, озвучених в одному з найбільш католицьких баварських міст – Фрайзінгу.

За словами представника міської адміністрації Фрайзінга Пітера Міттерхофера, кількість людей, які торік покинули Католицьку Церкву, значно зросла в порівнянні з 2007 роком. У 2008 році «спиною до Церкви повернулися» 255 городян (в 2007 році їхня кількість становила 186 осіб, а роком раніше – 173).

На подібний крок зважилися 156 католиків і 99 парафіян Євангелічної церкви Німеччини. При цьому Міттерхофен навів цифри і за останній час. Практично за один місяць січень свої Церкви покинули 33 мешканці Фрайзінга (у січні минулого року було зафіксовано лише 21 такий випадок). Представник міських властей не зміг дати чіткої відповіді на питання, з чим пов'язана така ситуація: з економічною кризою, а чи вона є наслідком невдоволення віруючих рішенням Папи Римського знову прийняти до Церкви кількох членів Братства св. Пія Х. Адже при виході з членства Церкви людина не зобов'язана вказувати причину свого рішення.

У Німеччині лише дві Церкви офіційно визнані державою – Римо-Католицька і Євангелічна. Громадяни, які заявили про свою приналежність до однієї із цих двох Церков, зобов'язані платити церковний податок, про що ставиться відповідна позначка в податковій декларації. У найманих робітників церковний податок автоматично вираховується із заробітної платні. Тенденція до припинення членства в Церкві стала помітною в Німеччині вже понад десятиліття тому.

Ангела Меркель закликала Папу до відповідальності

Канцлер Німеччини Ангела Меркель звернулася до Папи Римського Бенедикта XVI із закликом сформулювати чітку позицію Ватикану стосовно Голокосту. Як повідомила днями італійська газета «La Repubblica», звернення глави німецького уряду до Римського Первосвященника викликано недавнім рішенням Папи взяти кару екскомуніки з єпископа

Річарда Вільямсона та інших ієрархів, які належать до Братства святого Пія Х. Цей жест понтифіка спричинив не тільки активні дебати у Ватикані, але й став причиною подальшого охолодження відносин між Святим Престолом та Ізраїлем.

Тим часом єпископ Річард Вільямсон привселюдно вибачився перед Папою за свої антисемітські висловлювання. Його лист до понтифіка опубліковано на офіційному сайті єпископа.

«Я ніколи не втручалася в справи Церкви, – сказала Меркель, – але, на мою думку, необхідно чітко заявити, що неприпустимо заперечувати Голокост. Складається враження, що після рішень Ватикану заперечення Голокосту може стати прийнятною ідеєю. На жаль, пояснення, які надійшли на сьогодні від Ватикану, не можна вважати достатніми». Канцлер також заявила, що тепер все залежить від Папи, який повинен пояснити, що не

можна заперечувати Голокост і що добрі відносини з єврейськими громадами та організаціями необхідні й обов'язкові.

Автор статті відзначає, що з моменту приходу до влади А.Меркель завжди заявляла про те, що пам'ять про відповідальність Німеччини за нацистське минуле і захист прав Ізраїлю є для її країни, а також для всього світу найважливішими елементами демократії.

Аргентина висилає єпископа Вільямсона

За повідомленням «Euronews», Аргентина поставила вимогу, щоби протягом 10 днів єпископ Річард Вільямсон, відомий своїми заявами про заперечення Голокосту, покинув країну. Власті стверджують, що при в'їзді він вказав неправдиву мету свого перебування: Вільямсон заявив про те, що збирається працювати в громадській асоціації, хоча насправді прибув до країни, щоб очолити семінарію релігійного Братства св. Пія Х у місті Морено.

Скандал навколо англійського

єпископа Річарда Вільямсона розгорівся 24 січня цього року, коли Папа Римський Бенедикт XVI підписав декрет, що скасовує відлучення від Церкви його та трьох інших єпископів – послідовників ультраконсервативного єпископа Марселя Лефевра. Після протестів з боку равінату Ізраїлю та уряду Німеччини Ватикан зажадав від єпископа відмовитися від своїх заяв, у яких він заперечував використання нацистами у концтаборах газових камер.

На Папу Івана Павла II готували в Польщі замах?

Папа Іван Павло II міг стати жертвою замахів під час його візитів на батьківщину в 1983 і 1987 роках – з такою заявою виступив на польському телеканалі «Religia.TV» священник Здзіслав Круль. Бувши одним з організаторів візитів Папи Войтили до рідної країни, він стверджує, що перший замах мали намір здійснити в 1983 році, коли Папа правив месу на стадіоні у Варшаві. Однак того разу змова була розкрита.

Другий замах був запланований на 1987 рік, і про нього стало відомо від якоїсь жінки, ім'я якої о. Круль не повідомив. За наявною у священника інформацією, ключовою фігурою в замаху був якийсь болгарин, який служив офіціантом у готельному ресторані. Ця людина мала докладну інформацію «про візит Івана Павла II у Ченстохову і квитки на поїзд». Жодних подробиць і доказів цієї інформації о. Здзіслав Круль не представив.

Та ще перед відвідинами Польщі, в липні 1981 року, на площі Святого Петра у Ватикані, в Папу Івана Павла II вистрелив турецький терорист Мехмет Алі Агджа, який був членом організації «Сірі вовки». Його було засуджено судом Риму до довічного висновок. У червні 2000 президент Італії Карло Адзеліо Чампі помилював

злочинця, після чого той був перевезений до Туреччини, де відбуває термін вже за інший злочин – убивство журналіста Абді Іпекчі.

Варто відзначити, що обставини замаху на Папу Івана Павла II до кінця так і не були з'ясовані. В 1986 році італійський суд звільнив за недоведеністю провини болгарських громадян, арештованих після того, як Агджа звинуватив в організації замаху спецслужби Болгарії й СРСР. Агджа висував і інші версії, обвинувачуючи в замаху на Папу США, а також якісь чинники всередині Ватикану, однак і вони не були доведені.

Існує, крім цього, і версія про причетність до замаху на понтифіка КДБ СРСР: три роки тому деякі західні ЗМІ повідомили про те, що комісія парламенту Італії прийшла до висновку про причетність до спроби замаху на Папу представників Радянського Союзу. Цю інформацію тоді категорично відкинув колишній голова КДБ СРСР Владімір Крючков. «Жодного стосунку до спроби замаху на Папу Римського Радянський Союз і його спецслужби не мали. Все це надумано», – заявив В.Крючков, додавши, що подібна інформація виходить від тих, хто «не зацікавлений у розвитку відносин Росії та Італії».

Від причетності СРСР до замаху на понтифіка відпекався і колишній президент СРСР Михаїл Горбачов: у листі, надісланому німецькому кореспонденту німецького телеканалу ZDF Вернеру Кальтефляйтеру, який спеціалізувався на Ватикані, Горбачов пише: «Що стосується пострілів на площі Святого Петра, то у мене ніколи не було й немає жодної інформації про участь КДБ у цьому ганебному акті. І про існування горезвісної «програми із шести пунктів», розробленої проти Ватикану й особисто проти Папи, мені також нічого невідомо».

Колишня ув'язнена концтабору опублікувала листа Івана Павла II

87-річна лікар-психіатр із Польщі Ванда Полтавська видала книгу спогадів про покійного Папу Івана Павла II, з яким її пов'язувала дружба. У книгу «Бескидські спогади» також увійшли листи, які понтифік писав В.Полтавській та її родині.

За словами автора книги, у 50-х роках вона вирішила знайти священика, настанови якого допомогли б їй позбутися психологічної травми – В.Полтавська майже чотири роки була ув'язненою в концтаборі Равенсбрюк. Цим священиком виявився Кароль Войтила, який згодом став Папою. Починаючи з 1962 року, Ванда Полтавська та її рідні часто їздили відпочивати разом з отцем Войтилою у Бескидські гори. Там майбутній понтифік відправляв месу в занедбаних сільських будинках або під відкритим небом, використовуючи як вітвар лежаче дерево.

Священик також писав жінці листи з духовними настановами, і це листування не припинилося навіть після його сходження на престол св. Петра: вже 20 жовтня 1978 року, тобто всього лиш через чотири дні після обрання його Папою, понтифік написав Полтавській листа, в якому запросив її та її рідних до Ватикану. «Я буду дуже радий, якщо ви приїдете, – писав Папа. – Сподіваюся, що зможу зустрітися з вами в сімейній обстановці, хоча б ненадовго». У цьому листі Кароль Войтила розповів також про свій стан у момент обрання його на папський престол: «Я дякую Богові, що Він дав мені стільки спокою». Польські друзі приїхали до Ватикану уже через три дні, і за понтифікату Івана Павла II їздили туди ще кілька разів. У листах Полтавська часто розповідала Папі про свою роботу психіатра, а він давав коментарі до своїх енциклік.

Грішників поділили на «Ч» і «Ж»

Варто нагадати, що рік тому Апостольська Столиця через півтори тисячі років вирішила осучаснити список семи смертних гріхів, пристосувавши його до епохи глобалізації. Новий перелік був опублікований у ватиканській газеті «L'Osservatore Romano». Одночасно Папа Бенедикт XVI висловив тоді жаль у зв'язку з «ослабленням почуття гріха» у сучасному «зматеріалізованому суспільстві» і скрушно визнав, що все менше

щедрості.

Натомість у Російській православної Церкві висловили сумнів у необхідності складання списку гріхів, зазначаючи, що це не властиво духовній традиції православ'я. Як заявив представник РПЦ, «православ'я підходить до поняття гріха радше з духовної, богословсько-пастирської точки зору, яка не припускає якоїсь твердої систематизації та регламен-

тації цього поняття».

Цікаво, що за підсумками соціологічного опитування, проведеного в грудні минулого року Всеросійським центром вивчення громадської думки, третина росіян, більша частина з яких назвала себе православними, не змогли згадати жодного смертного гріха. Ті ж, хто про такі гріхи пам'ятає, найчастіше називали убивство, злодійство і перелюб: убивство назвали смертним гріхом 43%, злодійство – 28%, перелюб – 14% респондентів. 10% опитаних віднесли до смертних гріхів також брехню і лжесвідчення, 8% – заздрість, 5% – гордість і марнославство, а 4% – нестриманість та ожерливість. І лише 3% респондентів, – видно, пам'ятаючи, що «на Русі єсть веселие пити», – зарахували до смертних гріхів уживання алкоголю. Стільки ж росіян нетерпимі до блуду, гніву, заподіяння шкоди іншому і до зрадництва. 2% вважає смертним гріхом зневіру, лінь, жадібність, богохульство, самогубство й аборт, а 1% – злість, ненависть, нешанування батьків і лихослів'я.

(За матеріалами сайту: Religio.ru)

Офіційний орган Ватикану газета «L'Osservatore Romano» опублікувала статтю, присвячену відмінностям чоловіків і жінок у моделях здійснення гріха. Її автор, монсеньор Войцех Гертих, підкріпив свої особисті спостереження статистичними даними, що базуються на обробці даних сповідей (комп'ютерне дослідження

провів 96-літній єзуїт Роберто Буса, відомий також своїм дослідженням праць св. Томи Аквінського).

З'ясувалося, що якщо чоловіки найбільше потерпають від похоті та ожерливості, то жінкам найсутужніше побороти гординю, заздрість та гнів. «Чоловіки і жінки грішать по-різному, – робить висновок Гертих. – Різні культурні контексти породжують різні звички, але людська природа залишається все тією ж».

Від важкої ноші цих гріхів можна позбутися через сповідь, проте, як відзначає «The Times», все більше католиків – близько 30% – вважає це тайнство непотрібним, а 10% навіть затверджують, що це «заважає їхньому особистому діалогові з Богом».

католиків ходить до сповіді.

Церква поділяє гріхи на легкі, більш серйозні і смертні – ті, які загрожують душі вічним прокляттям, якщо людина помре, не позбувшись їх у сповіді та покаванні. До смертних гріхів належать відверті порушення десяти Божих заповідей і так званих «заповідей блаженства» – зокрема, убивство, використання контрацептивів, аборт, лжесвідчення, подружня зрада і похоть. Катехизм Католицької Церкви стверджує, що «одразу ж після смерті

душа померлого у смертному грісі поринає у пекло».

І хоча точного списку смертних гріхів не існує, чимало віруючих сприймає їх перелік із розлогими визначеннями, складений у VI столітті Папою Григорієм Великим, який став популярним у середньовіччі завдяки «Божественній комедії» Данте. До нього входять похоть (нечистота), ожерливість (непомірованість у їжі), жадібність (захланність), лінєвство, гнів, заздрість і гордість. На противагу християнам рекомендується дотримуватися семи святих чеснот: цнотливості, поміркованості, зичливості, ревності, лагідності, смиренності і

ОПІКУНКУ ПОЗБАВИЛИ ПРАВ ЗА ТЕ, ЩО ЇЇ ПРИЙОМНА ДОЧКА ПЕРЕЙШЛА В ХРИСТІЯНСТВО

Громадянка Великобританії, яка протягом десяти років виховала понад вісімдесят дітей з дитячих будинків, позбулася прав на всиновлення й удочеріння через те, що одна з її вихованок перейшла з ісламу в християнство (як відомо, перехід з ісламу в будь-яку іншу релігію суворо засуджується Кораном й є забороною у мусульманських громадах).

П'ятдесятилітня парафіянка Англійської церкви стверджує, що зовсім не змушувала шістнадцятирічну мусульманську дівчину приходити до церкви і навіть переконувала її пошукати місце, де вона могла б практикувати свою власну релігію. Вона також заявляє, що владі і соціальним службам був відомий факт відвідування дівчиною християнської церкви, і тільки після того, як вона прийняла хрищення, чиновники почали висловлювати своє невдоволення і протести. Вони порадили дівчині ще раз обміркувати своє рішення і припинити відвідувати християнські зібрання. Жінку, яка її виховувала, вилучили зі списку опікунів, посягнувши це тим, що вона порушила свої обов'язки. За словами її адвоката, «владі стверджують, що вона могла вжити заходів, аби запобігти переходу дівчини в християнство».

Незважаючи на це, жінка сподівається повернути свої права на опіку. «Мені просто подобається допомагати молодим людям», – говорить вона.

Представник організації «Християнський інститут» Майк Джадж, який зголосився допомогти у відкритті судової справи для вирішення цього питання, так прокоментував ситуацію: «Я не можу собі уявити, щоб опікун-атеїст був занадто здивований, якби дитина, яку він виховує, будучи християнином, стала атеїстом і припинила би вірити в Бога. Це і є ті подвійні стандарти, з якими зіштовхуються християни у Великобританії».

ПОНАД ПОЛОВИНА ПОЛЬСЬКИХ СВЯЩЕНИКІВ – ЗА СКАСУВАННЯ ЦЕЛІБАТУ

Офіційні особи Католицької Церкви в Польщі критикують проведене нещодавно соціологічне опитування, згідно з яким, понад половина священиків у країні виступає за скасування правила про обов'язковий целібат духовенства і хотіли б мати родину. У викладі результатів опитування «багато узагальнень» і неточностей, а «з інтерпретаціями і висновками важко погодитися», – заявив єпископ Войцех Полак, який відповідає за залучення молодих поляків у семінарії.

Опитування провів професор Познанського університету Юзеф Баняк. Соціолог стверджує, що 54 відсотки польських священиків виступає за скасування целібату, а 12 відсотків «уже живе із жінками». Публікуючи результати опитування 832 кліриків у виданні «Газета Виборча», Ю.Баняк заявив, що понад половина респондентів переживає «глибоку кризу ідентичності священика», причому «проблема целібату» називалася ними частіше від інших. Деякі клірики скаржилися також на конфлікти з вищим духовенством і сумніви у власній вірі.

За словами Ю.Баняка, близько третини опитаних зізналися в тому, що мають «тісний контакт із жінками» або «секс без зобов'язань». «Це стає проблемою для молодих священиків через кілька років після рукоположення, особливо для молодих людей з емоційністю, яка ще не сформувалася, і сексуальністю, – пише професор. – Закінчивши школу, вони часто приходять у семінарії, маючи серйозні проблеми з вірою та релігійністю. Крім того, безшлюбні священики вже перестали бути моральними авторитетами і взірцями для поведінки».

Зараз у Польщі – 84 семінарії. Останнім часом кількість абітурієнтів у них значно скоротилося – на 36 відсотків у порівнянні з 2004 роком (у 2004 році в семінарії поступило 1500 студентів, а в 2008-му – усього 953). Кількість жінок, які вступають до монаших згромаджень, зменшилася вдвічі.

ПРОКУРАТУРА КАРАГАНДИ МАЄ НАМІР ЗАКРИТИ МІСЦЕВЕ ВІДДІЛЕННЯ САЙНТОЛОГІВ

У спеціалізованому міжрайонному економічному суді Караганди розглядається позов прокурора одного з районів міста про ліквідацію місцевого об'єднання Церкви сайнтології. Підставою для позову стала діяльність сайнтологів, «яка суперечить принципам забезпечення національної безпеки Республіки Казахстан, оскільки вона підриває здоров'я населення Казахстану шляхом нанесення шкоди психічному і фізичному здоров'ю громадян», говориться в повідомленні на сайті генеральної прокуратури Казахстану. «Сайнтологи застосовують елементи медичних технологій, які змінюють свідомість людей; ця діяльність здійснюється особами, які не мають медичної освіти, поза стінами лікувальних установ», – підкреслюється в повідомленні. Крім цього, за твердженням прокуратури, діяльність об'єднання не відповідає статутним цілям.

Судова справа є продовженням подій, коли у жовтні минулого року департаментом Комітету нацбезпеки в Алма-Аті було порушено кримінальну справу стосовно трьох керівників Церкви сайнтології. Їх звинуватили у незаконному підприємстві. За даними слідства, члени організації системно займалися безліцензійною освітньою й медичною діяльністю, маючи з цього значний прибуток, ще й необкладений податком.

Операція «Чисті рясни» по-російськи

Люстрація – певний аналог операції «Чисті руки», яку намагалося здійснити ще кілька років тому італійське керівництво для порятунку суспільства від «міазмів мафії». В основі таких кампаній заходиться, як правило, чітке і сприймане усім суспільством переконання, що «міазми» – це не просто погано чи незгоже: співробітництво зі злом (у вигляді мафії, «штази» чи КДБ) – це nefas, тобто таким, чого не повинно бути ніколи. А це для Росії – найскладніше. Так що нинішні «люстраційні» скандали в Польщі і Словаччині, виглядає, не мають особливого відношення до російської ситуації. Якщо для колишніх сателітів СРСР концепція nefas легко обгрунтовується аргументами «окупації», радянського ярма, підневільності, то в Росії – зовсім не так.

Людство завжди намагалося забути неприємні чи ганебні сторінки своєї історії, перевернути їх. У психології це називається «витиснення». І минуле, в якому російські церковні ієрархи співпрацювали з органами ідеологічного контролю та придушення, часом навіть фізичного, підпадає в зону саме отого витиснення. А щоб витиснути – треба викорчувати. Інакше кажучи, потрібна спокунта жертва.

Та в Росії вкрай рідко зустрічається усвідомлення цього. Мало того, що тоталітарне минуле більшістю населення зовсім не вважається чимось ганебним, а тому мусить бути витиснене. Навпаки – пропагандистська машина, газети і телебачення всіляко облагороджують та героїзують це минуле. У душі постмодерну навіть моральна катастрофа піддається детекonstrуції і стає просто естетичним фактом. І немає потреби більше ні у витисненні, ні в очищувальних жертвах. Nefas цілком вмонтувався

в структуру суспільного буття. А відчуття скверни можливе тільки в суспільстві, яке зберігає традиційні способи мислення і діяльності; у суспільстві ж, де відсутнє не лише поняття «опоганення», а навпаки – пороки та скверна стають «естетичним фактом», предметом національної гордості, – у такому суспільстві не варто очікувати якоїсь люстрації чи кампанії «Чисті руки».

Для прикладу можна згадати, що на початку 1990-х років спроба суспільного очищення все-таки була. Суспільна свідомість була влаштована зовсім по-іншому, ніж нині, носила печатку традиційності, а тому ідея «скверни» витала в повітрі, вимагаючи очищення. Тоді ж, слідом за серією публікацій про співробітництво вищих ієрархів РПЦ з органами держбезпеки, всередині РПЦ була створена комісія з розслідування цих фактів на чолі з єпископом Костромським і Галицьким Александром (Могильовим). Проте невдовзі ця комісія невідомим чином «випарувалася», – як і «канули в лету» ідеї суду над КПРС та осуду радянського режиму. І отут відкрілося найстрашніше: у людей не виявилося в історичній пам'яті нічого, до чого можна було б повернутися. У них залишилося тільки радянське минуле, партзбори, ДОСААФ, дефіцит, а надодачу до них – «особливі трійки», табори, блатна «романтика» та розстрільні бригади. І права була Ніна Андрєєва – від єдиного минулого відмовитися не можна. Тільки рід не в принципах, а в екзистенції.

В ієрархії РПЦ не було корпоративного минулого. «Точкою

неповернення» для ієрархії, яка пішла вслід за митрополитом Сергієм (Страгородським), стала кремлівська аудієнція в радянського Валтасара. Уламки синодальної ієрархії об'єдналися за старим принципом – перебування при владі. Можливі, звичайно, й інші інтерпретації, згідно з якими, лише «офіційний» стан може принести благо церковній організації. Відповідно, і жест тирана, котрий взяв під крило й легалізував «сергіївське угруповання», був оголошений благом і для цієї Церкви, і для країни, і для майбутнього православ'я. Не вступаючи в полеміку з такою точкою зору, хотілося б відзначити, що вона легітимна саме в рамках логіки отого «єдиноможливого минулого», про яке вже писалось.

Критика такого вибору церковної ієрархії, яку ідеологи руху Істинно-Православної Церкви розвинули до поняття «ересі сергійства», здається, припускається однієї, але фатальної помилки. Вона виходить із абсолютного поклоніння та ідеалізації дореволюційної Греко-Російської Церкви, на уламках якої, властиво, і виникли всі «вітки» сучасного російського православ'я. І тут критики «сергійства» залишають без уваги одну важливу деталь – «скверна» почалася не в 1943-му (тоді вона лише остаточно восторжествувала), і не у 1927-му, і навіть – при всій повазі до А.І.Солженіцина – не з пострілами «Аврори». Така критика повторює помилку старообрядницької полемічної традиції, котра звеличує церковнодержавний лад початку XVII століття і не бачить його недоліків. Але позитивне значення цієї критики дореволюційного

синодального устрою полягає у тому, що вона вказує на нездоровий дисбаланс, який виник ще до церковного Розколу XVII століття, коли царі та державні мужи привласнили собі право на вершення церковних справ. Ситуація довго гальмувалася, але в часи Петра I штурвал було перекладено рішуче і безповоротно. Попи почали доносити на своє «стадо», цар-богохульник став «главою Церкви», а провадити церковні справи доручив чиновникам-вольтер'янцям та атеїстам. І «сергійство» є лише наслідком цього курсу, а не «причиною всіх лих».

Заради чого ж може відбутися люстрація духовенства в Росії? Здається, що ідея «іншої Росії» ще не настільки сильна, аби в ім'я фантома «відновлення соборних початків» чи «повернення до симфонії» нинішні ієрархи відмовилися від свого недавнього минулого та його ще зовсім неглибоких коренів. Але якщо все ж уявити собі, що комусь таки знадобилася люстрація духовенства РПЦ та інших деномінацій для створення єдиної церковної організації, як ото в Україні, то що необхідно для цього?

По-перше, доведеться визнати, що люстрація за ознакою «старих гріхів» у Росії навряд чи вже можлива. Теоретично можлива лише люстрація за принципом участі в різних сумнівних кампаніях чи мафіознокримінальній діяльності. Для цього довелося б сформулювати нову комісію при Держдумі на кшталт тієї, яка вже працювала в 1991-1992 роках при Верховній Раді РФ і яка б вивчала архіви та виробляла критерії оцінки кримінальної діяльності, що й було б ґрунтом для люстрації.

Але про що би хто не мріяв, очікувати люстрації духовенства в Росії не вартує. Досвід східноєвропейських демократій на російський ґрунт навряд чи можна перенести. Втім, окремі елементи цього «очищення» можна

було б собі уявити, якби на це була політична воля. Біда ж у тому, що така воля на сьогодні жодним чином не вималюється. Та й не може вималюватися, поки при владі в країні перебувають старші офіцери КДБ, які самі й займалися вербуванням агентів у церковному середовищі та продовжують із цими агентами «дружити родинами»...

Ігнатій АЛЕКСЕЄВ,
для «Порталу-Credo.Ru»

У травні 2001 року журналіст «Московського комсомольця» Сергій Бичков опублікував статтю «Митрополит з табакерки», в якій звинуватив митрополита Кирила, теперішнього Патріарха РПЦ МП з приводу імпорту тютюну, а також вперше публічно ототожнив Кирила з «агентом Михайловим», який згадувався в раніш опублікованих матеріалах комісії Верховної Ради РФ («комісії Якуніна-Пономарьова») про зв'язки КДБ і РПЦ за радянських часів.

За словами Олександра Солдатова, головного редактора авторитетного видання Порталу-Credo.Ru, присвяченого релігійному і церковному життю, нинішній Патріарх – активний і досвідчений бізнесмен. До його інтересів входить гра на біржі, нафтовий бізнес, торгівля металлами і автомобілями тощо.

Взято з сайту:
http://pravbratstvo.blogspot.com/2009/02/blog-post_5690.html

«П'ЯТА КОЛОНА» Путін пошле в країни Заходу розвідників у рясках, вважає колишній полковник КДБ, нинішній активіст РПЦЗ(Л) К. Преображенський

Дмитро Волчек,
кореспондент Радіо «Свобода»

Програму веде Дмитро Волчек. Бере участь кореспондент Радіо «Свобода» у Вашингтоні Алан Давидов.

Дмитро Волчек: Сьогодні в конгресі Сполучених Штатів тривають закриті слухання про роботу американської контррозвідки

стосовно російських спецслужб. На думку американських експертів, російська розвідка сьогодні стала однією з найагресивніших у зборі делікатної інформації, яка стосується національних інтересів Сполучених Штатів.

Алан Давидов: Ще позаторік американський тижневик «Тайм» з посиланням на авторитетні джерела стверджував, що американським спецслужбам відомо про діяльність на території США понад 100 російських шпигунів, які працюють під офіційним дипломатичним прикриттям. Крім цього, писав журнал, російська розвідка представлена в Сполучених Штатах бізнесменами, журналістами й ученими, кількість яких неможливо визначити. Для доступу до державних таємниць та передових технологій США широко використовуються підставні компанії. Виступаючи

в травні минулого року на слуханнях у конгресі, директор національного розвідувального товариства Сполучених Штатів Майкл Макконел заявив, що діяльність зовнішньої розвідки Росії проти США за масштабністю можна порівняти з масштабами часів холодної війни. На чому базується це твердження? З таким запитанням я звернувся до колишнього підполковника КДБ СРСР, який проживає нині в США, Костянтин Преображенського.

Костянтин Преображенський: Це твердження базується на реальних фактах та найпотужнішій операції російської розвідки, яка успішно завершилася у травні минулого року. Це було з'єднання Церков, тобто приєднання Закордонної Церкви до Московської патріархії, яка повністю перебуває під контролем Кремля і яка керується агентами КДБ. Це дає Путіну можливість послати необмежену кількість розвідників у рясках сюди, до Сполучених Штатів, та до інших країн Заходу. Це також і величезна політична перемога Путіна: з'явилася практично «п'ята колона» путінської Росії серед тих віруючих – як росіян-емігрантів, так і корінних американців, які тепер, будучи громадянами США, перебувають під прямим контролем Кремля. На жаль, Америка тільки зараз починає це усвідомлювати.

Алан Давидов: Чи можете ви сказати, які зараз нові тенденції, нові методи роботи російської розвідки в Сполучених Штатах?

Костянтин Преображенський: Новим в роботі російської розвідки у США є те, що вона почала діяти навалюю і грубо, без будь-якого страху. У цьому її відмінність від періоду холодної війни, коли радянська розвідка повинна була звертати увагу на світову громадську

думку і навіть на керівництво власної країни, оскільки формально КДБ тоді не знаходився при владі: при владі була Комуністична партія, а КДБ був лише одним із елементів Комуністичної партії, але аж ніяк не всією владною структурою. Зараз же в Росії вся влада належить КДБ. Тому Путін уже не боїться Заходу, його зовсім не цікавить західна громадська думка; навпаки – зараз увесь Захід стоїть перед Путіним на колінах. Він примушований завербувати увесь Захід за допомогою нафти. Нафта і газ – знаряддя боротьби Путіна з демократією. Вони допомогли йому знищити паростки демократії в Росії і значною мірою підкорити собі Захід.

Алан Давидов: Так колишній підполковник КДБ Костянтин Преображенський, який зараз мешкає у США, прокомментував повідомлення про посилення діяльності російської зовнішньої розвідки на території Сполучених Штатів Америки.

Костянтин Преображенський

Дмитро ВОЛЧЕК

«РАДІО СВОБОДА», 26 липня 2007 року.

Знак воскресіння

Бернадета Субіру вступила до жіночого монастиря у Невірі в 1866 році і перебувала там до самої смерті 16 квітня 1879 року. У суботу, 19 квітня (1879 р.), тіло Бернадети поклали в оцинковану й опечатану дубову труну, яку помістили в гробниці у монастирському саду. Відтоді тіло св. Бернадети, всупереч усім законам природи, не піддається навіть найменшим процесам розкладання – ні зовнішнього, ні внутрішнього, – і до сьогодні зберігає дивну свіжість та красу.

Прочани, які відвідують каплицю монастиря Сен-Жільдар у Невірі, бачать неторкнуте тлінням тіло св. Бернадети, одягнене в чернече обличчя. Бернадета виглядає так, немов спить. Багато хто запитує: «Це й справді вона? Невже її тіло насправді не піддалося тлінню?» Спробуємо відповісти на ці запитання.

На фото: сестра Бернадета у земному житті

Процес збору інформації на єпархіальному рівні завершився восени 1909 року. На вимогу обов'язкових церковних правил, необхідно було здійснити так зване канонічне обстеження тіла покійної, котре відбулося 22 вересня 1909 року. Докладний офіційний звіт про першу ексгумацію перебуває в архіві монастиря Сен-Жільдар. Там зазначено, що у 8.30 ранку труна була відкрита в присутності монс. Готьє, єпископа Неверського, а також членів єпархіального трибуналу. Після зняття віка труни було виявлено ідеально збережене тіло Бернадети. Її обличчя променіло дівочою вродою, очі були закриті, немовби

вона була занурена в спокійний сон, а вуста відкриті. Голова злегка хилилася наліво, руки були складені на грудях, оповиті

дуже поіржавілою вервицею; її шкіра, з-під якої просвічувались прожилки, в ідеальному стані прилягала до тканин; так само й нігті на руках і ногах перебували в чудовому стані.

Докладний огляд тіла здійснювали двоє лікарів. Після зняття монашого одягу все тіло Бернадети виглядало, як живе, було еластичним і неушкодженим у кожній своїй частині. Після дослідження було складено протокол з підписами лікарів та свідків. Сестри-черниці обмили й одягли тіло в нове обличчя, а потім поклали його в нову, подвійну труну, яка була закрита, запечатана і знову поміщена у колишню гробницю.

З наукового погляду, факт повного збереження тіла Бернадети після 30 років перебування в сирій гробниці, яка повинна була лише сприяти його швидкому розкладанню, – тим більше, що за життя Бернадета потерпала від багатьох хвороб, – є надзви-

чайним і незрозумілим.

Друге обстеження тіла Бернадети відбулося 3 квітня 1919 року у присутності єпископа Неверського, комісара поліції, представників місцевої ради і членів єпархіального трибуналу. Обстеження здійснювалося з тією ж ретельністю, що й десятьма роками раніше, з тією тільки різницею, що обидва лікарі – Талон і Конт – склали свої рапорти окремо один від одного і без взаємних консультацій. Обидва їхні звіти повністю узгоджуються між собою, а також із попереднім медичним висновком, складеним за 10 років перед тим лікарями Давидом і Жорданом.

У 1923 році Папа Римський Пій XI виніс вердикт про «героїчні ступені чеснот» Бернадети Субіру, відкриваючи тим самим шлях до її беатифікації. Виникла необхідність здійснити третє й останнє обстеження тіла, що

було зроблено 18 квітня 1925 року, тобто через 46 років і два дні після смерті Бернадети. При цьому були присутні єпископ Неверу, комісар поліції, мер міста і лікарська комісія. Після прийняття необхідної присяги труну перенесли в каплицю св. Олени й відкрили. На подив усіх присутніх, тіло Бернадети і далі зберігалося в ідеальному стані! Ось фрагмент заключного звіту, складеного керівником лікарської комісії доктором Контом: «...Тіло Бернадети було нетлінним (неушкодженим), ...зовсім не піддалося процесам гниття й розкладання, цілком природним після настільки довгого знаходження в труні, витягнутій із землі...». Згодом доктор Конт

опублікував статтю в науковому журналі, де навів ще більше медичних подробиць: «При обстеженні тіла мене здивували стан скелета, який чудово зберігся, всі зв'язки, шкіра, а також еластичність та пружність м'язових тканин... Але найбільше мене здивувало викликав стан печінки через 46 років після смерті. Цей орган, настільки тендітний і ніжний, повинен був дуже швидко піддатися розкладанню або кальцинуватися і затвердіти. Тим часом, витягнувши її з метою отримання реліквій, я виявив, що вона має еластичну, нормальну консистенцію. Я відразу показав її своїм асистентам, зауваживши їм, що цей факт виходить поза межі природного стану речей».

На реліквії було взято фрагменти печінки, м'язів, а також два ребра.

Тіло Бернадети залишалося в каплиці св. Олени до моменту беатифікації, проголошеної Папою Пієм XI 14 червня 1925

Оселя, де мешкала родина сестри Бернадети

року. 18 липня того ж року його було поміщено в прозорий саркофаг, який встановили в монастирській каплиці, праворуч від головного вівтаря. Канонізація

На верхньому фото: так виглядає сьогодні тіло блаженної Бернадети Субіру.

блаженної Бернадети відбулася в 1933 році у Ватикані.

Якщо хтось здійснюватиме паломництво до Люрду чи Невіру, нехай пам'ятає, що у скляному саркофазі перебуває чудесним чином збережене, незаторкнуте тлінням тіло св. Бернадети Субіру. Це – та сама особа і ті самі очі, які 18 разів бачили появи Матері Божої в Лурді; ті самі руки, які під час появ перебирали коралі вервиці і які розгрібали вологу землю, прокладаючи шлях чудотворному джерелу; ті самі вуста, які передали недовірливому священикові ім'я Діви Марії – «Непорочне Зачаття»; те саме чисте серце, закохане у Любов. Як сказано у Святому Письмі: «Блаженні чисті серцем, бо вони Бога побачать» (Мт. 5, 8).

Триваюче чудо збереження тіла св. Бернадети в нетлінному стані закликає нас до навернення, щоб ми почули і прийняли радісну звістку про те, що для

Бога немає нічого неможливого, а кожній людині необхідно прийняти дар Його милосердної любові. Чудесним чином збережене тіло св. Бернадети – це

На нижньому фото: так виглядало тіло сестри Бернадети Субіру в день її похорону.

у св. Євхаристії: «Хто їсть Моє Тіло і п'є Мою Кров, матиме життя вічне, і Я воскресну його в останній день» (Ів. 6, 54). Не слід закривати нам своє серце і відмовлятися від дару вічного життя, не можна продовжувати жити так, немовби Бога не існувало, ігноруючи таїнства Покаяння та Євхаристії, костеніючи у своїх гріхах. Апостол застерігає: «Не обманюйте себе самих: з Богом жартувати не можна. Що хто посіє, те й жатиме. Хто бо для свого тіла сіє, той з тіла пожне зотління; а хто сіє для духа, той від Духа пожне життя вічне» (Гал. 6,7-8).

Якщо хтось живе у пітьмі безвірства та гріха, нехай пам'ятає, що в нього завжди є можливість навернення. Якщо довіряться безмежному милосердю Божому, то у житті відбудеться чудо прощення гріхів. «Щоб заслужити це чудо, – говорить Господь Ісус, – не треба здійснювати ні тривалого паломництва, ні якихось зовнішніх обрядів, – досить із вірою припасти до стіп Сина Божого й повідати Йому про своє нещастя, як чудо Божого милосердя з'явиться у всій повноті. Навіть якщо душа розкладається як отой труп, і в людському розумінні воскресіння неможливе, все загублено, то для Бога це не так: чудо Божого милосердя повністю воскрешає подібні душі. І нещасні ті, хто не користує з цього чуда Божого милосердя. Дарма ви волатимете – буде вже надто пізно» («Щоденник» св. Фаустини, 1448 р.).

о. Мечислав ПЕТРОВСЬКИЙ

Стефан КРЕНЦЕР

Біблійна історія створення

ЯК ПОСТАЛА ВІДОМА СЬОГОДНІ ІСТОРІЯ СОТВОРЕННЯ?

(Закінчення. Початок у попередніх числах «Мети»)

«Пізнання добра і зла» у вірші 5 означає: людина сама хоче визначати, що добре, а що зле. Тим самим вона ставить себе на місце Бога. Зміїна отрута діє в душі Єви: Бог стає заздрісною істотою. Водночас плоди на забороненому дереві стають ще бажаніші. Вони стають раптом «вишукані, приємні, жадані». Невизначений стан душі Єви закінчився. Далі йде дія. Поодинокі кроки тонко психологічно розпрацьовані: вона побачила, взяла, з'їла, подала.

Вона подала. – Єва не хоче бути у своєму вчинку одна, через те вона подає плід і Адамові. Він з'їв також. Єва, яка мала бути йому помічницею, стає спокусницею. Розлам між Богом і людиною здійснено. Катастрофа настала! Людина випала зі спільноти з Богом. Вона ховається від Бога. Але Бог притягує її до відповідальності.

Перші люди пізнають, що вони нагі. Це образ. Він нічого не говорить про теперішній тілесний чи статевий устрій людини. В основі цього образу лежить гра слів.

Змії пообіцяв: Ви станете «агум» – розумні, знаючі, сильні (Бут. 3,5). Після гріхопадіння Адам і Єва пізнають, що вони стали «агот» – нагі, бідні, незнаючі, безсилі (Бут. 3,10). «Нагота» зображає безпомічність та безсилля грішника, що беззахисно наражений на усі згубні сили. Гріх ніколи не може дарувати людині благо (агум), – він завжди робить її злиденною (агот) і штовхає до загибелі.

Гріх роз'єднує з Богом. Гріх роз'єднує також і людей між собою. Чоловік звинувачує жінку, жінка перекладає вину на змія, який одурманив її своєю приголомшливою силою впливу. Вони звинувачують чарівність природи і тим самим – самого Бога (Бут. 3,12-13). Відповідно до гріха настає покарання. Змії, як символ культу плідності, який на старому Сході зображався прямовисно, повинен у майбутньому за кару повзати на череві і їсти пилюку. Весь блиск його бісівської сили розвіявся (Бут. 3,14-15).

Жінка покарана чоловіком. Жінка прагне чоловіка і справжнього кохання. Але він нею зловживає, поневолює, принижує своїми інстинктами до рівня речі. Покарання також уражає жінку в її покликанні матері: тягарі материнства та болі під час пологів (Бут. 3,16).

Чоловік покараний землею. Земля проклята через нього. Все, що він робить у своєму завданні опанувати світ, приносить йому водночас замість незатьмареної радості страждання, муку і біль. Сили природи повстають проти чоловіка. Все, що він з великими зусиллями вибудував, незабаром покриється йому під руками. В кінці сповненого зусиль життя його очікує смерть (Бут. 3,17-19).

Однак найсерйозніше покарання полягає у вигнанні з раю. Якщо рай представляє глибинну життєву спільноту людини з Богом, то вигнання з раю означає втрату цієї спільноти з Богом.

Ми пізнали, що «історія» про сотворення та гріхопадіння є зодягненням богословських правд в історичне вбрання.

Мова йде, перш за все, про три великі теми: походження всього сотвореного з руки Божої, походження зла у світі з людської свободи, і нарешті питання: «Чим є людина?» Людина, яка сотворена на образ Божий, вже на початку свого існування каже «ні» Божій волі і руйнує цим гармонію творіння. Бог відходить від людини, але не назавжди. Він не полишає людину на саму себе, на її нестерпну, пекучу самотність. У Протоевангелії, «Першій Добрій Новині» (Бут. 3,15) Він обіцяє відкинутим людям Спасителя. Цим закладається напрям майбутньої історії: вона є історією спасіння. Бог веде свій народ до спасіння, яке відкривається для нас в Ісусі Христі.

 З німецької переклала
 Ольга ДЖУМАЛО

 о. Юліан КАТРІЙ,
 «Заповіді Божі»

Третя Божа Заповідь накладає на нас обов'язок святкувати святий день. Бог хоче, щоб ми під час тижня працювали, а неділю присвятили Йому і відпочивали. Тож нічого дивного, що неділя від самого початку стає для християн важливим Господнім святом та основою літургійно-церковного року. Християнське святкування неділі замітне двома рисами: участю у св. Літургії і залишенням тяжкої фізичної праці. Тут звернемо увагу на перший обов'язок святкування неділі, а саме – на участь у св. Літургії.

Святкування суботи у Старому Завіті

У Старому Завіті окрема Божа Заповідь приписувала святкувати суботний день. Цей день мав ізраїльтянам завжди нагадувати на створення світу, на Божі добродійства та

на умову-завіт між Богом і людьми. У книзі Виходу читаємо: «Пам'ятай на відпочинковий день, щоб святити його. Шість днів працюватимеш і робитимеш всяке діло твоє. День же сьомий – відпочинок на честь Господа, Бога Твого. Не робитимеш ніякого діла сам, ані син твій, ані дочка твоя, ані раб твій, ані рабня твоя; худоба твоя, ані чужинець, що перебуває в твоєму дворі. Бо шість днів творив Господь небо й землю і море, і все, що в них, а сьомого дня відпочив; тим і благословив Господь сьомий день і освятив його» (Вих. 20,8-11). Субота зобов'язувала передусім до спокою, тобто до залишення всякої фізичної праці.

Святкування неділі в Новому Завіті

У Новому Завіті обов'язок віддання чести Богові переходить на неділю. Св. Апостоли святкування останнього дня тижня, тобто суботи, перенесли на неділю. А це тому, бо в неділю Ісус Христос славно воскрес із гробу. Він

ПАМ'ЯТАЙ ДЕНЬ СВЯТИЙ СВЯТКУВАТИ

ТРЕТЯ БОЖА ЗАПОВІДЬ

у неділю дав владу Апостолам відпустити гріхи. І в неділю Святий Дух зійшов на Апостолів. Декрет Другого Ватиканського Собору «Про св. Літургію» каже: «За апостольською традицією, яка бере свій початок від самого таки дня Христового Воскресіння, Церква святкує кожного восьмого дня пасхальне таїнство, що його слушно називає Господнім днем або неділею» (§ 106).

Для перших християн головним недільним обов'язком була зустріч воскреслого Христа через участь в Євхаристійній Жертві та злука з Ним у св. Причасті. Характер святкування неділі від самого початку був радісний, бо кожна неділя пригадувала першим християнам радісну подію Христового Воскресіння. З тієї причини в неділю не було ані посту, ані коліноприклонень.

Обов'язок участі у св. Літургії

Брати участь у св. Літургії – це перша головна риса освячення Господнього дня. Осередком богочитання у Христовій Церкві від апостольських часів аж до сьогодні

та обов'язок недільної св. Літургії.

Первісна участь усіх вірних у недільній св. Літургії не була обов'язком, наложеним Церквою; звичай і ревність були для них неписаним законом. Церковні закони щодо неділі приходять дещо пізніше, а саме тоді, коли вже почала остигати перша християнська ревність. Перші закони Західної Церкви, які вимагали, щоб бути щонеділі в церкві, походять від синоду в Ельвірі (Іспанія) на початку четвертого століття. Цей синод рішив, щоб на короткий час відлучати від Церкви тих, хто б через три неділі за чергою не був у церкві. Синод в Агде (Франція) 506 року вже накладає виразний обов'язок брати участь у недільній св. Літургії. У Східній Церкві помісний синод у Сардиці (Болгарія) 347 року в 11-ім каноні пригадує, що існує закон від св. Отців, щоб виключати з Церкви тих, які, живучи в місті, не були б у церкві три тижні за порядком. А Трульський Собор 692 року у своєму 80-му каноні відносно недільної св. Літургії дає таке правило: «Якщо б єпископ чи пресвітер, чи диякон, чи хтось із зарахованих до клиру, чи мирянин, для яких не було поважної причини або перешкоди надовго бути усуненими від своєї церкви, але, перебуваючи в місті, вони за три неділі, впродовж трьох тижнів, не прийдуть на церковні зібрання, то клириків треба виключати з клиру, а мирян позбавляти церковного єднання».

Св. Йосафат у 5-му правилі визначає для священиків дні, в яких вони були обов'язані служити св. Літургії, і зазначає, що обов'язком священика є відправити св. Літургію так, як обов'язком вірних є взяти участь у відправі. Митр. Петро Могила у своєму «Требнику» також пригадує священикам і вірним недільний обов'язок: «Хай знає парафіяльний священик, – каже він, – що він повинен служити св. Літургію під тяжким гріхом у кожний великий празник і в неділю, а також в кожен суботу. Бо якщо він не буде служити св. Літургії, то для багатьох буде перешкодою до вислухання Божественної Служби, що її, за Божим і церковним наказом, кожний християнин у кожний святий день повинен вислухати» (Ч. I, стор. 251).

У рішеннях Замоїського Синоду 1720 року читаємо відносно недільного обов'язку: «Св. Синод рішив постановити щодо Служби Божої парафіяльної, щоб для ліпшої вигоди парафіян була назначена певна година, та щоб вона починалася щонайпізніше перед полуднем» (Тит. III, § 4). Подібно і Львівський Синод 1891 року про відправу св. Літургії каже: «Щоб вірні могли задоволити свій обов'язок щодо вислухання цілого Богослуження, постановляє Синод, щоб відправа Служби Божої парафіяльної відбувалася в певних означених годинах, ані занадто вчасно, ані занадто пізно» (Тит. IV, гл. 1, § 13).

є Пресвята Євхаристія, що її приймаємо у св. Причасті. Пресв. Євхаристія довершується на св. Літургії. Без Літургії нема Пресв. Євхаристії, нема св. Причастя. Тому св. Літургія – це щось найважливіше, найцінніше і найсвятіше, що має Христова Церква. Ісус Христос приніс тільки одну криваву Жертву на хресті. Та Він з любови до нас бажав не раз, а тисячі-тисяч разів жертвуватися, тому установив на Тайній Вечері безкровну Жертву Нового Завіту – св. Літургію.

Хоча у перших віках християни часто бували на св. Літургії, навіть щодня, то все-таки неділя була днем загального збору християнської громади. У творі «Наука 12-ти Апостолів», що мав би походити з другого сторіччя, читаємо: «У день Господній зберіться разом і переломіть Хліб та дякуйте, визнавши раніше свої гріхи, щоб чиста була ваша жертва». Зі сказаного виходить, що вже тоді була практика частого сповіді і св. Причастя

ШОЛОМИНЬ

Шоломинь – одне з десятка сіл-сателітів літописного Звенигорода. І життя тут у якійсь мірі залежало від тих подій, що відбувалися у стольному граді. Це, зрозуміло, стосується і духовного життя. В.Лаба у книжці «Історія села Шоломи» наводить витяг зі спогадів дочки о. Гайовського Марти про те, що в селі був дзвін, датований 1206 роком, який забрали на переплавку австрійські власті під час Першої світової війни. Однак вже у пізніших часах, коли проводилися візитації церков, у жодному акті про дзвін не згадано.

Говорячи про духовне життя села, треба зазначити, що парафія мала дві церкви. Одну називали «горішня», іншу – «долішня», або церква св. Іллі і церква Різдва Пресвятої Богородиці.

Перша писемна згадка про «нижню» церкву датується 1515 роком у податковому реєстрі. Про інший храм знаходимо вістку у записках Київського воєводи князя Костянтина Острозького. 23 червня 1596 року князь повідомляв своєму управителю Конському, що він навечно віддав монахам гору в Шоломії і наказав не чіпати цих монахів. Їх, монахів, було запрошено, як пише Острозький, на прохання шоломиївського пароха о. М.Лепети, щоб не стояла без діла горішня церква після смерті о. С.Кончака, який її обслуговував. Оскільки К.Острозький був ревним захисником православ'я, то монахи, які прийшли в Шоломию й осіли при церкві Різдва Богородиці, безперечно, були українцями. Уже пізніше, коли був знищений монастир, церква прийшла в запустіння. Пізніше на її місці збудували капличку. Ще впродовж 30-х років ХХ століття тут відбувалися відпусти, які збирали тисячі людей. Неподаляк каплички б'є джерело, вода якого, за свідченням людей, має лікувальні властивості, оздоровлює, зокрема, очі.

В акті візитації церкви св. Іллі 1742 року зазначено, що парохом був о. Іван Маркевич, а в 1789 році, згідно з податковим реєстром, парохію очолював о. Я.Кавецький. З цього документа можна зробити висновок, що парафія в Шоломії не була бідною – церкві належало 43 морги ріллі, 17 моргів городів, 4 морги пасовищ. Храм був із соснового дерева на дубових підвалинах.

Після о. Кавецького парафією правив о. І.Онишкевич. У 1832-1840 роках у селі душпастирював о. М.Новаковський. Про його побут у Шоломії нагадує великий кам'яний хрест, встановлений на цвинтарі, на якому зафіксовано, що «...сей хрест поставлений на честь і хвалу всемогутнього Бога в пам'ять новоствореного цвинтаря старанням о. Миколая Новаковського з дозволу ради церковної 1839 року».

Не повний рік парохували в селі о. Д. Телішевський (1821) та о. Й.Вислобоцький (1840-1841

Недобру пам'ять залишив у селі

о. А. Обушкевич, парох у 1841-1865 роках. Утворену у Львові Головну Руську раду він називав баламуткою, а сам був пропольської орієнтації.

Як твердить газета «Слово», 21 вересня 1862 року в Шоломії відбувся соборчик священників, на якому був присутній і виступив о. І.Наумович, відомий у Галичині ідеолог московфільства.

У березні 1867 року власник фільварку й одночасно патрон церкви

долю випало винести із села московфільське сміття, з чим він успішно впорався. При ньому також зміцнили фундамент церкви, розпочали будівництво Народного дому.

Історія родини о. Гайовського – це великий фрагмент визвольних змагань, особливо в післявоєнний період. Всі діти священника були членами ОУН. Першим на свою життєву Голгофу пішов о. Гайовський,

А.Потоцький презентував на парафію о. Кирила Букоємського, який запам'ятався у селі як добрий господар – чимало праці доклав до того, щоб побудувати в 1878 році новий мурований житловий будинок для пароха. При ньому також розширилися церковні угіддя – церкві вже належало 50 гектарів орного поля. Отець Букоємський мав московфільські погляди, був членом товариства ім. Качковського.

До сказаного слід додати ще один факт на користь цього священника: при ньому громада почала збирати кошти на будівництво нової церкви. Московфільство пропагував і наступник о. Букоємського о. Родзекевич. Саме за нього завершили будівництво нової дерев'яної церкви у 1889 році. Московфілом за переконанням був і о. І.Яримович, який прийшов на парафію 1893 року і пробув тут до своєї смерті в травні 1931 року. Уже перед смертю о. Яримович спричинився до того, що в селі було організоване «Товариство будівництва Народного дому».

При оголошенні конкурсу на посаду пароха претендувало аж 58 священників. Конкурс тривав протягом року. І тільки в квітні 1932 року А.Потоцький з усіх запропонованих кандидатів затвердив парохом о. Онуфрія Гайовського. На його

арештований більшовиками 1950 року і відправлений у Сибір неісходимо. Його вина була в тому, що дочка Люба і син Богдан боролися в лавах УПА проти окупанта, а він сам відмовився перейти на православ'я.

На Свят-вечір 1946 року загинув у лісі між Підгородцем і Гриневом Богдан Гайовський, заступник командира групи УПА «Південь». 28 січня 1954 року біля с. Скнилів, що під Львовом, загинула у бою з гарнізонцями Люба Гайовська, яка тоді виконувала обов'язки керівника бюро інформації УГВР (Української Головної Визвольної Ради).

У серпні 1944 року парохом у Шоломию був призначений о. С.Шпитковський. У довідній записці співробітника ІІ-го Управління НКДБ УРСР І.Богданова священник чомусь названий Станіславом. Після нього тепер уже православну парафію очолювали о.о. Круцик, Любінець, Маковей, Кушнір, Шевчук, Гіль, Шевчук. Саме за останнього, на сході села в січні 1990 року, таємним голосуванням було вирішено про передачу церкви св. Іллі греко-католикам.

Ще в 1989 році церкву відремонтували і розмалювали. Того ж року було відремонтовано і посвячено каплицю Різдва Пресвятої Богородиці. Зараз час парафію очолює о. З.Сліпий.

Богдан ЗАКАЛИК

*Отець Михайло Мельник:
«Один із найвищих гріхів
– корупція»*

Священик Української Греко-Католицької Церкви отець Михайло Мельник – людина, яку добре знають у Бориславі, адже 38 років віддав він пастирському служінню і увесь цей час був парохом храму Преображення ГНІХ у Тустановичах. Щойно почала розвалюватися злочинна комуністична імперія, як отець Михайло взяв найактивнішу участь у легалізації УГКЦ. А чи можна забути перші мітинги в місті за національно-релігійне відродження, де завжди із високонатріотичними проповідями звертався до громади отець Михайло Мельник і його слова знаходили найширший відгук у серцях тисяч і тисяч людей.

Та сталося так, що через важкий стан здоров'я священник був змушений покинути рідну землю і поїхати до США, де проживає його син, але протягом цього часу ніколи не втрачав зв'язків із рідним Бориславом. І, звичайно, радісно було зустріти отця у рідному місті, куди він повернувся на святкування століття храму, в якому стільки прослужив. Як його враження від зустрічі з рідним краєм, наскільки, на його думку, змінилося тут життя за останні роки, його й попросили розповісти.

– Зустріч із рідною землею, служінню якій віддав я десятки літ, – то незабутні моменти. Звичайно, відбулися величезні зміни, але дуже шкода, що не так швидко, як би хотілося. І все ж наша країна йде вперед, до того омріяного нами ідеалу – могутньої і квітучої держави. Міг би хвалити і говорити про гарне. Але любити свою землю – не означає закривати очі на її негаразди. На жаль, вони є. Однією з таких перешкод на шляху нашого поступу є корупція, яка пронизала чи не всі сфери суспільного життя. Хочу ширше сказати про це з надією, що мої слова бодай комусь відкриють очі і наставлять на шлях істини.

На жаль, живемо в час, коли злочинство розпоясалось до краю, а корупцію бачимо у всіх ділянках життя. Саме тому навіть Верховний Архiepіскоп Української Греко-Католицької Церкви зібрав Синод, на якому розглядалися питання корупції у нашій державі. А корупція – жадлива річ. Чому? Бо через корупцію на різні ділянки життя проникають люди недостойні. Дуже часто – злочинці. Дуже часто – люди сумнівного або дуже поганого поведіння. Вони платять гроші і посідають намічену мету.

На жаль, Блаженніший торкнувся тільки корупції, яка є в державі, але не згадав про те, як трактують корупцію Церква, як вона дивиться на цей злочин від самого початку свого існування. Адже знаємо, що Церква дуже суворо карає за корупцію. Це по-церковному – страшний гріх – симонія. Доказом цього є постанова четвертого Вселенського собору (Халкідонського). Ось буквально друге правило цієї Постанови: «Якщо якийсь єпископ за гроші рукоположення учинить, і непродаваєму благодать перетворить в продаж, і за гроші поставить єпископа, чи хор-єпископа, чи пресвітера, чи диякона, чи іншого якого з них, що числяться в клірі, або проведе за гроші в економа, чи екдика, чи парамонарія, чи взагалі в яку-небудь церковну посаду, задля огидного прибутку свого: такий [...] хай буде позбавлений власної ступені, і поставлений хай не користається таким купленим рукоположенням, чи виробництвом, але хай буде позбавлений достоїнства чи посади, які дістав за гроші. Якщо є хто посередником у такому огидному і беззаконному мздоприйнятті, то і сей, якщо є із кліру, хай буде викинутий зі свого ступеня; якщо ж мирянин чи монашествуючий, то хай буде підданий анатемі».

Як бачимо з цього, все, буквально все, в єпархіях та всіх церковних закладах, що лагодимо протизаконне за гроші, потрапляє під прокляття Вселенського собору. І той, хто бере симонію, і той, хто дає, автоматично позбавляється посади назавжди. Так само, коли одружить-ся католицький священник – він уже не священник. Або коли священник порушив таємницю сповіді – він уже не священник. Це правило не може змінити ні єпископ, ні патріарх, але лише Вселенський собор, який один лиш може відмінити це правило. І це стосується усіх конфесій, адже четвертий Вселенський собор відбувся в часи, коли християнська Церква була єдиною.

Тут я торкнувся тільки однієї проблеми, однієї перешкоди, яка заважає у розбудові нашої держави, нашої Церкви. І думаю, що багато людей, які зіткнулися з таким злочинним явищем чи самі були до цього причетні, мали б замислитися і схаменутися.

